

הפורה בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י' תמוז תש"פ | דף היומי בבלי: שבת קיח.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ד' בהגה "וכל מוקצה" עד תחילת סימן תצ"ו.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה ועתה נדבר אודות כח הדבור' עד 'ועל ידי'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ה משנה ו עד פרק ה משנה ט

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirsuh@dirsuh.co.il

מרן הגר"ח קנייבסקי לבחור: "העיקר שלא תניח תפילין בשבת"... | סיפורו של הגאון רבי שלמה עדני זצ"ל על
ה'משכן' שבנו יהודי תימן לפני 500 שנה | יהודים שזכו לברכותיהם של גדולי ישראל | 10 שיחות שלא נענו | תעלומת
דמא בן נתיא | טוב להודות, טוב להישמר | סגולות לזכרון לימוד התורה הטמונות בשבת קודש | 1924

הסיפור היומי

10 שיחות שלא נענו

רבונו של עולם, איך מתמודדים עם נזק שכזה, עם חור כה גדול בכיס?!

ובישר לו ביובש: 'הייתי במוסך, וצר לי לבשרך כי עלות התיקון היא 8000 שקלים. מתי אתה יכול להעביר לי את הכסף כדי שאוכל להכניס את הרכב לתיקון?'
לבו של הרב ג. צנח. 8000 שקלים? הן זהו סכום עצום, כגובה כל הכנסתו החודשית הקבועה! רבונו של עולם, איך מתמודדים עם נזק שכזה, עם חור כה גדול בכיס?
כעבור כמה שניות התאושש, ואז השיב לבעל הרכב בנימוס: 'ראה נא, אינני מתכוון להתחמק, עשיתי את הנזק - ואשלם את כולו, עד השקל האחרון, אלא שאין לי כסף כרגע. התואיל להמתין עם ביצוע התיקון עד העשירי לחודש, המועד בו משכורתי נכנסת אל הבנק, ורק אז תכניס את הרכב לתיקון, כשאוכל לשלם לך את הנזק מיידית?'
האיש ניאות להמתין כמה שבועות, והרב ג. החל לחסוך מפתו, מנסה להתקיים במינימום הנדרש, להדק את חגורת התקציב המשפחתית. הן בחודש הבא אין לו משכורת - כולה משועבדת לתיקון הנזק!

הרב ג., גיבור סיפורנו, היה נהג חדש וטרי בעת שהחנה את רכבו בחניון צפוף באחת משכונות ירושלים, וכשניסה לצאת מהחניון - לא הצליח לסובב את ההגה כראות, ונתקע בעוצמה ברכב שחנה בחניה. מעוצמת הפגיעה נשבר מכסה הבגאז' של הרכב, פנסיו התנפצו, הפח נמערך, ששון ושמחה...
הרב ג. לא ידע את נפשו. הן זה עתה קיבל את הרישיון, הוא נהג כה חדש, לא נעים להתחיל את חיי הנהיגה בתאונה שכזו... הוא מביט לכל עבר, מחפש את בעל הרכב, וכשהוא מגלה שהוא לא בסביבה, הוציא פתק מכיסו, רשם התנצלות נרגשת בכתב ידו, הוסיף את מספר הטלפון שלו, והותיר את הפתק על השמשה הקדמית של הרכב הנפגע, כמקובל במקרים כאלה.
כצפוי, למחרת בבוקר צלצל מכשיר הסלולרי שלו, והאיש מעבר לקו הזדהה כבעל הרכב הנפגע. הרב ג. התנצל מעומק הלב, וביקש מבעל הרכב לסור למוסך, לבדוק מה גודל הנזק, והוא בוודאי מתחייב לשאת בעלויותיו... אלא שהרב ג. לא העלה בדעתו באיזה סכום מדבר, ולבו נרעש כשהאיש שב והתקשר,

הגיע היום הגורלי, יום כניסת המשכורת, ובמקרה - היה זה ביום ההולדת של הרב ג., עת רצון אישית שלו. הרב ג. יוצא מביתו לתפילת שחרית, מתכנן לטפל בהעברה הבנקאית בשעות הבוקר - עם שובו מהתפילה. על פניו שרויה עננת דאגה, מי יודע מהיכן יתקיים בחודש הקרוב, הרי כל משכורתו עומדת להיעלם...

הוא נכנס לבית הכנסת ופותח בתפילה נרגשת. מכוון בכל מילה, ובמקומות המיועדים לכך - מוסיף תפילה משלו. בדמעות ובתחנונים הוא מבקש מהבורא מוצא מהסבך, הכנסה נוספת, סכום שייפול עליו משמים, משהו שיעניק לו חמצן של פרנסה בחודש הקרוב. בקול נרגש הוא מבקש מבורא עולם, כי ישמור על משפחתו שלא יחסר להם דבר, הזן את העולם כולו בטובו - ישמור על בני משפחת ג., שגם החודש יהיה להם מה לאכול...

תפילתו ארכה שעה ארוכה, הוא חש כי לבו נפתח, מעיין דמעותיו נבע מאליו. רק בשעת בוקר מאוחרת שב מבית הכנסת, ואז גילה על צג הטלפון 10 שיחות שלא נענו, כולן מבעל הרכב. 'הן לא התכוונתי להתחמק, אני עושה לו היום את ההעברה, למה הוא רודף אחריי?!' - רטן לעצמו, 'עכשיו אני מטפל בהעברה, לא צריך להתקשר בשביל זה 10 פעמים!'

הוא מתקשר לבעל הרכב, והלה - בקושי יכול לדבר, כולו נרגש, נפעם, המום... הרב ג. מתבלבל, אינו מבין מה פשר השתיקה, מדוע האיש מתנשף, וממתין בסבלנות כדי לשוחח איתו בנחת. ואז בעל הרכב צועק: 'אתה איש טוב אתה, לא יודע, אבא שבשמים אוהב אותך, איזה מזל יש לך...'

'מה קרה? מה קרה?' - ניתר הרב ג., עדיין לא מבין אם הלה מבשר טובות או רעות, אם הוא רציני או ציני. ואז מספר לו בעל הרכב, כי לפני כשעה נכנס אוטובוס אגד נהוג בידי נהג ערבי לאותו חניון בו חנה הרב ג., וגם הוא לא הצליח לצאת מהחניה בקלות. בשלב מסוים, במהלך סיבוביו בנסיונות לצאת, לא הבחין ברכב העומד בפניה, ופשוט מעך אותו לחלוטין, הפך אותו לערימת גרוטאות מרוסקות... 'אתה לא מאמין!' - הוסיף בעל הרכב ואמר, 'לפני כמה דקות

הגיע היום הגורלי, יום כניסת המשכורת, ובמקרה - היה זה ביום ההולדת של הרב ג., עת רצון אישית שלו. הרב ג. יוצא מביתו לתפילת שחרית, מתכנן לטפל בהעברה הבנקאית בשעות הבוקר - עם שובו מהתפילה. על פניו שרויה עננת דאגה, מי יודע מהיכן יתקיים בחודש הקרוב, הרי כל משכורתו עומדת להיעלם...

הוא נכנס לבית הכנסת ופותח בתפילה נרגשת. מכוון בכל מילה, ובמקומות המיועדים לכך - מוסיף תפילה משלו. בדמעות ובתחנונים הוא מבקש מהבורא מוצא מהסבך, הכנסה נוספת, סכום שייפול עליו משמים, משהו שיעניק לו חמצן של פרנסה בחודש הקרוב. בקול נרגש הוא מבקש מבורא עולם, כי ישמור על משפחתו שלא יחסר להם דבר, הזן את העולם כולו בטובו - ישמור על בני משפחת ג., שגם החודש יהיה להם מה לאכול...

תפילתו ארכה שעה ארוכה, הוא חש כי לבו נפתח, מעיין דמעותיו נבע מאליו. רק בשעת בוקר מאוחרת שב מבית הכנסת, ואז גילה על צג הטלפון 10 שיחות שלא נענו, כולן מבעל הרכב. 'הן לא התכוונתי להתחמק, אני עושה לו היום את ההעברה, למה הוא רודף אחריי?!' - רטן לעצמו, 'עכשיו אני מטפל בהעברה, לא צריך להתקשר בשביל זה 10 פעמים!'

הוא מתקשר לבעל הרכב, והלה - בקושי יכול לדבר, כולו נרגש, נפעם, המום... הרב ג. מתבלבל, אינו מבין מה פשר השתיקה, מדוע האיש מתנשף, וממתין בסבלנות כדי לשוחח איתו בנחת. ואז בעל הרכב צועק: 'אתה איש טוב אתה, לא יודע, אבא שבשמים אוהב אותך, איזה מזל יש לך...'

'מה קרה? מה קרה?' - ניתר הרב ג., עדיין לא מבין אם הלה מבשר טובות או רעות, אם הוא רציני או ציני. ואז מספר לו בעל הרכב, כי לפני כשעה נכנס אוטובוס אגד נהוג בידי נהג ערבי לאותו חניון בו חנה הרב ג., וגם הוא לא הצליח לצאת מהחניה בקלות. בשלב מסוים, במהלך סיבוביו בנסיונות לצאת, לא הבחין ברכב העומד בפניה, ופשוט מעך אותו לחלוטין, הפך אותו לערימת גרוטאות מרוסקות... 'אתה לא מאמין!' - הוסיף בעל הרכב ואמר, 'לפני כמה דקות

'אתה לא מאמין!' - הוסיף בעל הרכב ואמר, 'לפני כמה דקות

על דא ועל הא

ניגש ראש הישיבה לבחור ואמר לו: "לפי החלטת הצוות עלי לזרוק אותך מהישיבה! - אבל מה, אתה תיכנס לישיבה אחרת ושם תתחיל ללמוד? איפה היושר שבדבר? אנחנו סבלנו ממך שנתיים והישיבה ההיא תקצור את הפירות?!"

יעקב לדרמן/פלאשפ

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, על הנפלאות שמחולל חינוך בדרכי נועם

הבית ורחוק מן המשפחה וכו'. פעם כשנערך מבחן בכיתה, נטל הילד את המבחן לידו וברוב מרירותו כתב עליו תיכף: "איני יודע כלום!", וניגש כך ראשון למלמד להגיש את המבחן...

ילד נחמד ממשפחה טובה באחת מערי הנגב, נשלח ללמוד בתלמוד תורה חשוב בעיר בני ברק יצ"ו, עם פנימייה מסודרת. משום מה היה אותו ילד ממורמר מאוד על מצבו, בהיותו רחוק מן

והלום ידעתי מקרוב על בחור צעיר אחד שהשתולל מאוד בישיבה, התנהגותו היתה מתחת לכל ביקורת, ולאחר כמה התראות שלא הועילו כלום, נאלץ צוות הישיבה לזרוק את הבחור מן הישיבה! לאחר 'אסיפת צוות' קשה ונוקבת בה הועלו על השולחן כל מעשיו הקשים של אותו בחור, התקבלה החלטה פה אחד שאין מקומו של בחור זה בישיבה! ההחלטה הוגשה בפני ראש הישיבה, והוטלה עליו משימת ביצוע הגזירה 'להעיף' את אותו בחור מן הישיבה, אחת ולתמיד!

ניגש אפוא ראש הישיבה אל הבחור, ואמר לו: האמת, שלפי החלטת הצוות מוכרח אני ועומד לזרוק אותך לאלתר מהישיבה! - מכה זו כנראה תפגע בך, ותפעל את פעולתה כדי שתבין היטב שמוכרח אתה להשתנות, ושוב תיכנס לישיבה אחרת ותתחיל ללמוד שם בהתמדה גדולה, עד שתיעשה לתלמיד חכם חשוב! וכי היכן היושר שבדבר? הנה אנו סבלנו ממך כאן בישיבה זה שנתיים ימים, אנו אכלנו כאן מרורות, והישיבה ההיא תקצור את הפירות... ותרוויח בחור מתמיד גדול בתורה וביראת שמים! הבה נא נחשוב בינינו כמי שכבר זרקו אותך זה עידן מן הישיבה... ותתחיל כבר מעתה לקחת את עצמך בידים כאן ועכשיו ללמוד בהתמדה גדולה! ובכך נמצא שאנחנו בישיבה זו, שעברנו עמך את כל התהליך, נהנה גם מן הפירות היפים... ואף אתה תמנע מעצמך וממשפחתך את כל הצער ועוגמת הנפש הכרוכים בכך! הדברים נכנסו ללב התלמיד, והוא אכן שינה את דרכו מקצה לקצה, ונעשה מן הבחורים הטובים בישיבה!

(טיב הקהילה חוקת תשע"ט, מתוך שיחת חינוך בפני צוות מלמדים בעיה"ק בית שמש יצ"ו)

היה הילד שהמלמד יכעס עליו, ואולי אף יזרוק אותו החוצה... אך להפתעתו קרא לו הרבי שיגש אליו ונשקו על ראשו, ותחב בידו 'ממתק' טעים ויוקרת, ואמר לילד ההמום: בטוח אני שבמבחן הבא תדע בוודאי לענות לפחות על שאלה אחת! שהרי מתפלל אני כל יום להצלחתך!

התנהגות זו של המלמד, שהמשיכה במשך שנה תמימה בדרכי אהבה וקירוב, גרמה לכך שבסופו של דבר גדל הילד וצמח לאילנא רברבא! עד שכיום הוא ראש ישיבה גדול בישיבה חשובה. ללמדך כיצד ואיך להתנהג עם ילד ממורמר! - במקום לרחק ולסתור, ניתן לגשת באהבה ובקירוב נפש.

בדורנו אנו כיום קשה עד מאוד לצעירים תינוקות של בית רבן לקבל דרך של 'שמאל דוחה', ואין בכוחות נפשם החלושה להחזיק בדרך של גערה וענישה ובדרך תקיפה וחריפה. ויש להשתדל בעיקר בחינוך בדרך ההפוכה, של 'ימין מקרבת', באהבה ובחיבה בנועם וברוך, לקרב לבבם ונפשם אל אהבת התורה הקדושה.

כשדיבר פעם האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל על דרכי החינוך בדורנו אנו, אמר: פעם בדור שלפני השואה הייתי זורק בחור מן הישיבה יותר בקלות, כי ידעתי שתיכף תימצא עבורו ישיבה אחרת, ואם אינו מצליח בישיבה זו יוכל להתעלות בישיבה אחרת - אך כיום נשתנו העתים, כיום אינני זורק בחור החוצה בשום אופן! כי מי ערב לי בדבר שילך הבחור ללמוד בישיבה אחרת? שמא ילך להסתובב ברחובות, ובכל מיני מקומות מקולקלים מקולקלים ומפוקפקים ומפוקפקים... בזמנינו אין שום עצה כי אם על ידי קירוב ואהבה, וחינוך בדרך הטובה והישרה.

חינוך

רבינו הביט בבחור ואמר: "אתה צריך לגלח את הבלורית שלך", ואז חבש פנים מחייכות ואמר לו: "והעיקר שלא תניח תפילין בשבת"...

לקרב או להרחיק? לגעור או להתעלם? להוציא אותו/אותה מהבית או לא....
| ותלמודם חוקי חיים - פרקי חינוך ממזמן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א

ובמישור הציבורי, הנהגת המוסד/הישיבה בו חוסה הצעיר.

קודם שמאל דוחה

בגמרא (סוטה מ"ז א') נאמר כי שמאל דוחה וימין מקרבת. בעיון במשנתו של רבינו עולה, כי לא בחינם הגמרא הקדימה את השמאל לימין, כי אכן תחילה יש להשתמש בתוכחה ובדחייה, וללכת עם הילד בחינוך הקשה יותר, ורק אם זה לא מועיל = ימין מקרבת.

וכך היה עובדא:

לקרב או להרחיק? לגעור או להתעלם, להעניש או להמתיק, להוציא אותו/אותה מהבית או דווקא זה הזמן לקרב לחיק הבית? שאלות כאלו ודומות, הן העומדות בליבה של הסוגיה מול הילד השונה והמבקש לשנות את צביון הבית. הורים המגיעים בשאלות אלו מרגישים כמו בתוך ספינה מתרועעת בלב ים, כותלי ביתו של רבינו כבר ראו דמעות רבות בנושאים אלו, השואלים כמו מבקשים גשר בטוח לחצות את האוקיינוס הסוער הזה... למעשה יש כאן הוראות בשני מישורים, במישור הבית הפרטי, ההורה מול הילד, וזו הנהגה פרטית לפי כל משפחה וסגנונה,

והנה עובדא שקיבלנו מכלי ראשון (מידידינו רנ"ו שהיה בשעת מעשה): היה בחור בן תורה שירד מהדרך, והתגלגל עם מעשיו הרעים עד כדי שלא שמר מצוות ואף לא הניח תפילין. מיותר לציין כי הוריו לא חדלו מלהתאבל עליו.

'ישראל אף על פי שחטא, ישראל הוא', ויום אחד הוא נצנצה בו רוח טהרה, והוא ביקש להיכנס לרבינו שליט"א. בהשגחה פרטית הוא פגש במכר קרוב לביתו של רבינו, שהתחייב לבחור "אם תניח כל יום במשך חודשיים תפילין, אדאג לך לכניסה באופן אישי ורגוע". הוריו של הבחור היה מרוגשים מהצעד הזה, שהוא מהפך של ממש כלפיו.

ואכן, הבחור עמד בדיבורו והמכר דאג לו שיבוא בזמן ריק מאנשים.

כשהגיע, המכר נבהל... כי הבחור לבש תלבושת של נערים כמותו, המתאימה יותר לתלבושת של פועלים המשחקים בכדור, כשעל ראשו בלורית נאה, ובמקרים מעין אלו רבינו מעיר שילך ויתלבש... או שהוא לא מקבל נשים וכדומה... אבל את הנעשה אין להשיב, הבחור כבר היה בחדר.

המקורב הסביר בקצרה לרבינו שהבחור ירד מהדרך, וכבר חודשיים תמימים שהוא מניח תפילין וכעת הוא בא להתברך. רבינו הביט בו ואמר "אתה צריך לגלח את הבלורית שלך", ואז חבש פנים מחייכות ואמר לו, "והעיקר שלא תניח תפילין בשבת" - - - -

הבחור וגם המכר, שהיו בהלם מוחלט, יצאו שניהם עם חיוך ענק על הפנים, אחרי שתי 'הגערות' שהבחור קיבל... זה בדיוק מה שאמרו חז"ל שמאל דוחה וימין מקרבת!...

מיותר להוסיף כי מאותו יום ואילך הבחור החל להקפיד על הנחת תפילין (ביום חול) והחל בהדרגה להוריד את הבלורית... (דברי שי"ח)

בימי חופשת בין הזמנים, נכנס אל חדרו של רבינו אבא למספר ילדים מצוינים, עיניו היו עצובות ודוק של דמעות כיסה את השמחה שנעלמה ממנו. "הרב" הוא אמר ברעד, "בני בן ה-12 מסרב לקום בבוקר לתפילה בזמנה, הוא קם מאוחר מאוד וכל המשך היום שלו נראה גם הוא בהתאם... מה עלינו לעשות?" רבינו: "הוא לא רוצה להתעורר בזמן? קח מים ותשפוך לו על הפנים, הוא יתרענן ויתעורר!"

האבא: "אבל זה ירגיז אותו עוד יותר?"
ורבינו בשלו: "תנסה"
כעבור יומיים חוזר האבא מאוכזב: "ניסיתי ולא עזר כלום, הוא כועס ולא מוכן להתעורר בזמן".

רבינו נתחייך ואמר לו: "אם ככה תנסה לתת לו 'סוכריה'. תבטיח לו איזה פרס"
האבא ניסה, ואכן העצה 'עבדה'.

כי לפעמים העצה הפשוטה של שמאל דוחה מועיל, אבל לפעמים דווקא 'ימין מקרבת' מועיל.

חשוב להוסיף כי רבים שמעו מרבינו את המשפט 'תתן לו סוכריה' בשלל נושאים, כולל שלום בית בין בני זוג, כשאין הכוונה בדווקא לממתק סוכריה, אלא למתנה אישית שתתן הרגשה טובה בין איש לרעהו, ויביא את התועלת הרצויה.

[הערת חתן רבינו, הגר"ש שליט"א: אמנם בגמרא נזכר שמאל דוחה וימין מקרבת לגבי תינוק, אבל בתקופתנו גם הנערים והבוגרים יותר, נחשבים בזה לתינוקות וימין מקרבתם].

להתייחס בכבוד

כאן חובה להדגיש, כי אמנם הילד הסורר משקה את הוריו במים מרים עם התנהגות, וגורם להם צער גידול בנים נוראי, עם כל זה על ההורים להיזהר בכבודו ולראות בו גם את החלק הטוב.

יהלומים מגדולי ישראל

מרן צחק ואמר: "כנראה שיש אנשים שמעדיפים רק לישון ולישון ולא מעניין אותם הכסף"...

מדוע באמת לא העיר דמא בן נתינא את אביו? | תשובתו של מרן הגראי"ל זצוק"ל

שיעור, ולאחר השיעור היו הבחורים נגשים לשאול אותו בלימוד, זה בעיון זה בבקאות, או בכל נושא לימודי אחר.

המסכת הראשונה שלמדו הייתה מסכת 'קידושין'. שם בדף ל"א יש את הסוגיא של 'דמא בן נתינא'.

חברי מספר כי הוא וחבריו התקשו: מדוע מביאה הגמ' את המעשה של דמא בן נתינא כשבח על כך שלא העיר את אביו, וכי יש אבא שלא היה רוצה שיעירו אותו בשביל להרוויח רווח כ"כ גדול?

השבוע נשלח למערכת דרשו הסיפור הבא, שארע לאברך מטבריה עם מרן הגראי"ל זצוק"ל. הסיפור הועבר ע"י אברך שמע זאת מכלי ראשון. הוא מספר כך:

ידידי ר' ש. מ., היום אברך חשוב כאן בטבריה, לשעבר בחור בשיבת פוניבז', נמנה על הקבוצה שפתחה את ישיבת 'רינה של תורה' סניף של 'ארחות תורה' בכרמיאל.

בשנים עברו היה מרן זצ"ל מגיע פעם בחודש למסור שם

"הרב זצ"ל בשמעו את השאלה צחק צחק, מה שהיה נראה בעיני לא מוכר... ואז השיב: 'כנראה שיש אנשים שמעדיפים רק לישון ולישון, ולא מעניין אותם אם יכולים להרוויח כ"כ הרבה כסף'..."

"החלטנו לשאול את מרן זצ"ל את השאלה, בפעם הבאה שיגיע למסור שיעור בישיבתנו", מספר החבר, "ואכן כשהגיע מרן הרב שטיינמן שאלנו אותו מה הפשט!."

טורים ודעות

יהודי ירושלמי התקשר וסיפר לי: "התפללתי להקב"ה שיקח לי את הנסיון הזה ויביא לי, אם הוא רוצה, ניסיון אחר"...

טוב להודות, טוב להישמר | הרב"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

ולמדן באופן מיוחד", מספרת אמו, "כולם רצו אותו ב'שידוכים' והוא התארס עם בתו של אחד מגדולי מרביצי התורה. כששאלו אותו לאחר נישואיו מדוע בחר כה מוצלח לא למד בישיבת... או בישיבת... השיב הבן שלי: "כי אם הייתי לומד שם, לא הייתי חברותא של הראש-ישיבה ולא הייתי מכיר את רעייתי, שראש הישיבה שלי המליץ עלי בחום בפני ידידו, החותן שלי"...

תלמיד חכם נודע בשערים, שרבים מלומדי התורה מכירים מספרו הלמדני הנפלא על מסכת שבת, סיפר לי על חתנו הטרי. "הוא בחר משכמו ומעלה שהיה אמור ללמוד בישיבת... אבל באותה השנה התגלעו אי-הבנות בין הישיבה קטנה בה למד לישיבת... ולא קיבלו משם אף בחור. הוא נאלץ ללמוד בישיבת... שם למד בהתמדה גדולה. כשהגיע ל'שידוכים', הציע לו גיס, שהוא ר"מ באותה ישיבה, את בתו, והנה השידוך קם והיה. והרי אם הוא היה לומד בישיבה בה רצה מלכתחילה, גסי לא היה מכיר אותו ולא היה מציע את השידוך"...

הסיפור חזר על עצמו בעוד שתי שיחות טלפון, האחת מאשדוד והשנייה מפתח תקוה. שניהם סיפרו שרצו ללמוד בישיבה אחרת. הצטערו מאד שלא התקבלו אליה. ושהגיעו לפרק השידוכים, האחד, האשדודי, התארס עם אחותו של החברותא שלו והשני, הפתח-תקואי, בא בקשרי שידוכים עם רעייתו, כשהשדכן היה חבר-חדר שלו...

וכך טלפון רודף טלפון. כולם מספרים סיפורים אישיים, כשהמסר העולה מהם הוא שכמה טוב לסמוך על הקב"ה, שיודע בדיוק במה לנסות אותנו, והוא מכלכל את הכל בתבונתו עד אין חקר, ומשלים חתיכת פאזל לחתיכת פאזל.

וכך מסופר, בספר הנפלא 'ספר ללא שם': יהודי התאונן פעם קשות באוזני הגאון ר' בן-ציון פלמן זצוק"ל כי אין לו פרנסה מסודרת והוא מתגלגל פה ושם. "אני מקנא בבעלי היכולת שארנקם מלא בממון", התאונן.

סיפר לו הגרב"צ פלמן זצ"ל: "מרן רשכבה"ג הגראי"ל שטיינמן זיע"א שב מכמה ביקורים בחו"ל למען הכלל, והוא סיפר לי כי נכנסו

1. לפני שבועיים פורסם כאן מאמר על הנסיונות בהם מעמידנו הקב"ה בכל צעד ושעל. נסיונות המותאמים דווקא לנו והנצרכים כדי לזכנו ולקרבו להשי"ת. נכתב כאן כי גם אם לא תמיד אנו מבינים את הנסיון ופשרו, אך מלכו של עולם מחבר ברוב חכמתו חתיכה לחתיכה ובונה פאזל מושלם. לכל אחד נסיון מיוחד משלו, המתאים לאופיו ומזגו ולעבודה הרוחנית שהקב"ה ייעד רק בעבורו.

מאז התקשרו אלי כמה קוראים וסיפרו את סיפוריהם האישיים. התברר שכולם מלאי נסיונות וקשיים. כולם צועדים במסלול מיוחד שהשי"ת ייחד בעבורם, וכן, ישנם כאלו שגם מגלים מדוע סובב מסובב הסיבות את הנסיון.

יהודי מירושלים התקשר וסיפר, בעילום שם: "...לעולם אינך יודע איזה נסיונות קשים יותר. הייתי חולה במשך תקופה ארוכה והתפללתי להקב"ה שיקח לי את הנסיון הקשה הזה ויביא לי, אם הוא רוצה, נסיון אחר"- סיפר לי אותו ירושלמי- "והנה הפלא ופלא, הבראתי ממחלתי, כנגד כל תחזיות הרופאים, ומאז החלו אצלי בעיות קשות מנשוא ב'שלוש הבית'. חיי אינם חיים. המשפחה חיה באושר ובשלווה שנים רבות ומאז שהבראתי, בלי שום הסבר, המשפחה שלי נכנסה לסחרחורת רגשית".

התקשרה אשה מירושלים, שבמהלך השיחה התברר שהיא אמו של אחד מפארי האברכים בעיר מגורי, וסיפרה על קשיים עצומים שהתגלו במהלך קבלת אחד מבניה לישיבה אותה רצה בכל מאודו. כל המשפחה היתה מסובכת בתוך הסיפור הכאוב הזה והם, כך היא מספרת, החליטו שבנה יילך ללמוד בישיבה אחרת, פחות 'נחשבת'. בישיבה השניה בחנו אותו ופשט 'חטפו' אותו בשתי ידיים. הסכימו לקבלו בתנאי שהוא מתחייב להישאר אצלם לפחות לשנתיים...

הבחור הסכים, ובמרצת הזמן קשר קשרים מצוינים של לימוד עם ראש הישיבה בה למד. הם למדו בחברותא יומית, וכשחלפו שנתיים, החליט להמשיך וללמוד שם. "הקשר הלימודי שלו עם ראש הישיבה עשה לו כל כך טוב, עד שגדל לבחור איכותי

מדובר כמובן בכמה דקות יומיות. (נס שהבחורים נמצאים בקפסולות בשיבות...), והנה שוב הכתה בי ההכרה.
יום אחרי יום, ברוך ה', אני כותב שכולם בריאים. עוד פתק ועוד פתק של בריאות.
יום אחד אחד מבני המשפחה לא חש בטוב, אך מודד החום הראה על 36.4. למחרת הכל התפוגג. ביום אחר, לתינוקת הקטנה היה חום גבוה. היא נשארה בבית. אך מדוע? היא בריאה ושלמה. אך צמחה לה שן חדשה....
טוב להודות להשם. גם על הבריאות הלא מובנת מאלה.

3. כתושב אלעד, חווינו השבוע חוויה לא פשוטה. הממשלה הטילה 'סגר' על העיר. סגר מוזר, בו כל חיי התושבים התנהלו כרגיל, למעט אנדרלמוסיה אדירה בקווי האוטובוסים לנסיעות מחוץ לעיר, שכל מאות הנוסעים מתקבצים בתחנה אחת ומאד מדביקה, ונוסעים יחד מחוץ לעיר....
ראיתי השבוע דפי נתונים ומספרים, והם מדברים בעד עצמם. באלעד גילו התושבים אחריות רבה ובאו בהמוניהם להיבדק את בדיקת הקורונה. לעומת ערים חילוניות, בהם אחוזי הנבדקים נמוך הרבה יותר. יתכן מאד, ואני כותב זאת בזהירות ובהסתייגות, שדווקא ריבוי הנבדקים, הביא לגילוי גבוה של נדבקים.
אם כך, האם עלינו להימנע מבדיקות?
חלילה וחס.
הסגר והשלכותיו אינן נעימות, אך אנו מצווים על "ונשמרתם מאד לנפשותיכם". הקב"ה יתברך שציווה עלינו להתפלל, להניח תפילין ולאכול מצה בפסח, הוא יתברך ציווה עלינו להקפיד על כל כללי שמירת הגוף והנפש.

(נקודה למחשבה - יתד נאמן)

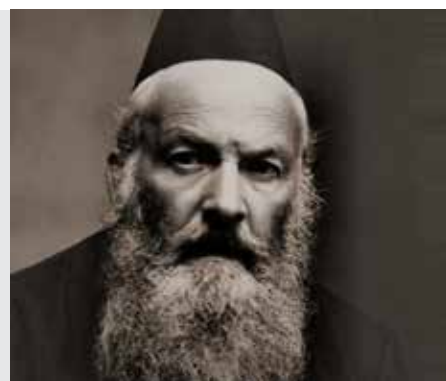
אליו גבירים יקרים מרחבי תבל לשוחח ולשפוך לב. והנה איש אחרי איש מהם סיפרו וביקשו ברכה על צרות פרטיות שיש להם, לכולם. והם לא התאוננו על צרות סתם של מה בכך, אלא להיפך, רח"ל".
מרן זיע"א בפנים כאובות, ברחמים ובצער: "לא שווה בכלל להיות גביר! אמנם כסף יש, אבל כאלו צרות אחרות כנגד זה, שכבר יותר שווה שהנסיון יהיה במחסור הכסף"....
סיים ר' בן-ציון ואמר בשם אחד מהגדולים, כי אדם המקנא בחברו בדבר מוצלח שיש לו עליו להסתכל על כל מה שיש לחברו, גם על הצרות והסבל שיש לחברו, ובאופן כזה כל אחד ירוץ ויהיה שמח לקבל את מה שיש לו, שזה כלום לעומת הנסיונות והפעקאלע שיש לשני....

2. השבוע התבקשתי להשיב לסקר ארוך בנושא משק הבית שלנו בעידן הקורונה. סקר שעורכים חוקרים באיזו אוניברסיטה, שאינני זוכר את שמה. הסכמתי משום מה. השאלות ניתנו בזו אחר זו והקיפו את מכלול הנושאים איתם התמודדנו בחודשיים האחרונים. שאלות על בריאות וכלכלה, כרטיסי אשראי ואוירה בבית. מצב הרוח שלי ושל בני המשפחה, התמודדות בימי הלחץ ועוד מגוון רחב של שאלות מעניינות.
אני עונה ועונה ולפתע הכתה בי ההכרה. ברוך ה' כולם בריאים. ברוך ה' הכל טוב. ברוך ה' שרדנו בחיך את התקופה. ברוך ה' נמשיך גם הלאה. מסביב, 'בגדול', הכל נראה קודר ומלחיץ, אך כשמבקשים ממך להיכנס לכל עשרות הפרטים הקטנים שהרכיבו את חיינו בתקופה האחרונה, אתה מגלה בכמה חן וחסד אלוהים אנו מוקפים.
שבועות האחרונים אני כותב פתקי 'הצהרת בריאות', בשלל גדלים ומספרים. כשמדובר במשפחה ברוכת ילדים בלעה"ר,

יומא דהילולא

מיד כאשר שמע רבי אלחנן את תחילת שמו, נמלט מבית המדרש, כאדם הבורח מפני האש...

מידה אחת מיני רבים של הרב והתלמיד, מידת הענווה...

והתלמיד, מידת הענווה...
כאשר היה רבי אלחנן מופיע בבתי כנסת כדי להתרים את הציבור לטובת ישיבתו, היה בורח מן הכבוד, הוא פנה לכותל המערב וסירב לשבת במקם הראוי לכבוד תורתו, במזרח בית הכנסת.
פעם שאל אותו אחד המארחים: "וכי זו דרך ישרה...? האין זו

הגאון רבי אלחנן וסרמן הי"ד שיום ההילולא שלו חל בערב שבת, י"א בתמוז, היה תלמיד מובהק לרבו מרנא ה'חפץ חיים' זי"ע. לא רק תורה ויראה למד מרבו, גם מידותיו הנעלות היו מתורת רבו, והיטיב הכירו את רבו עפ"י מידות תלמידו, ותלמידו ייצג בכבוד את תורת המידות של רבו.
בספורים הבאים תודגש מידה אחת מיני רבים של הרב

ענווה מדומה...?"

פעם השמיע החפץ חיים אמרות ופירושים על פסוקי הזמירות וסדר ההקפות, ותלמידיו המעריצים מסובבים אותו בהערצה ושותים בצמא כל תיבה שיוצאת מפיו הקדוש, ומיד בסוף כל אמרה, שבים אל השירה והשמחה והריקודים התחזקו ביתר שאת וביתר עוז...

לפתע החל אחד התלמידים לשיר את הניגון הישיבתי הידוע: 'צדיק כתמר יפרח', וכל בני הישיבה הצטרפו אליו בהתלהבות והקיפו את ה'חפץ חיים' בתשואות רמות ובהתרוממות עילאית לכבוד רבם הנערץ.

פני החפץ חיים החווירו כסיד, בידו הימנית כיסה את פניו כבקריאת שמע, ותלמידיו הקרובים אליו שמעו אותו לוחש לעצמו: "עלי בכל זאת להמתין עד סוף ההקפות... בשביל כבוד התורה כדאי לסבול ביזיונות..."

כך גם נהג רבי אלחנן כאשר התאספו בברנוביץ קהל רב ורבנים לכבוד מפעל 'קרן התורה'. רבי אלחנן סירב לשבת בשולחן הכבוד, ולמרות הפצרותיהם של הגבאים מארגני האסיפה, לא התיישב במזרח בית הכנסת ונעמד מאחורי הבימה בין הקהל.

בתוך נאומו של הגאון רבי טוביה הורביץ זצ"ל אב"ד סאנוק אמר: "יהודי ברנוביץ, הידעתם מי שרוי בתוכם...?! הידעתם מיהו רבי אלחנן...?!". והפליג בשבח תורתו ויראתו, רבי אלחנן כלל לא הספיק לשמוע את דבריו, מיד כאשר שמע את תחילת שמו, נמלט מבית המדרש, כאדם הבורח מפני האש...

"שאלתי את מורי ורבי ה'חפץ חיים' - ענה לו רבי אלחנן - "איזה דרך יבור לו אדם כמוני, הלא כאשר אשב בשולי בית הכנסת, יתכן שמתהלל אני בענוותנותי...?", ויען לי החפץ חיים: "מעשה מוציא מידי מחשבה, ואין מחשבה מוציאה מידי מעשה", עדיף לשבת במערב מלשבת במזרח ולהרהר רק בלב שאינך ראוי לכבוד הזה..."

כשחזר פעם לישיבה אחר מסע ארך וממושך, ועלה על הדוכן למסור שיעור, קידמו אותו תלמידיו בשירה אדירה 'צדיק כתמר יפרח'. ענוותנותו הטבעית סלדה מהכבוד הזה ופניו כאילו זעקו לתלמידים: "הפסיקו לשיר...", אך הערצתם הרבה ושמחתם העצומה לקראת בוא רבם לאחר תקופה ארוכה שלא ראוהו, גרמה להם להמשיך לשיר לכבודו.

תיכף סגר רבי אלחנן את הגמרא, ירד מהדוכן ואמר: "פראים...! אינני יכול ללמוד עם פראים...!".

כאמור, את התייחסותו ל'כבוד' וסלידתו ממנו ומהשירה לכבודו, למד רבי אלחנן מרבו ה'חפץ חיים'. היה זה באחת מלילות 'שמחת תורה' בשנותיו האחרונות. ה'חפץ חיים' בא לישיבה להשתתף בהקפות ולשמוח בשמחת התורה עם תלמידיו. קשה לתאר במילים את האווירה הרוממה ששררה שם, אור יקרות בהקפות מפניו הקדושות של ה'חפץ חיים', והשמחה פרצה גבולות. מידי

פרשת השבוע

**כשסיימו היהודים את תפילת מנחה,
באה לפתע רוח סערה, ולקחה עמה את
כל הכלים עם המשכן, הכסויים, האדנים
והבריחים, שבבת אחת נעלמו ואינם...**

סיפורו של הגאון רבי שלמה עדני זצ"ל על ה'משכן' שבנו יהודי תימן לפני 500 שנה

תעזו [מקום קבורתו של רבי שלום שבזי זצ"ל] ואמרו: חשקה נפשנו לעשות את המשכן.

מרב תאוותם הגדולה לכך, מצאו ארץ מישור, רחבה ענקית, והחליטו להקים בה את המשכן. הם פתחו ספרים ולמדו, ועשו ככל שידם מגעת. בדיוק בהתאם לצווי ה' - דוגמת ארון ה', עצי שטים מצופים זהב, כרובים, שלחן, ואפילו מנורה, על אף שיש בעיה הלכתית בעשייתה, כי לא הצליחו לעמוד בחשק הדבקות ובכיסופים להקב"ה.

לאחר מכן הביאו כמה נשים חכמות הידועות לרקום היטב,

מה טבנו אהליך יעקב משכנתך ישראל (במדבר כד ה).

"דבר אחר... מה טובו אהל שילה ובית עולמים" וכו' (רש"י). סיפר הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א: לפני כארבע מאות שנה חי גאון אדיר בשם רבי שלמה עדני זצ"ל, בעל 'מלאכת שלמה'. רבי שלמה חי בתימן, אך זכה לעלות לארץ ישראל ונקבר בחברון, בבית העלמין היהודי, במערה קטנה.

רבי שלמה סיפר שכמאה שנה לפניו חיו בתימן יהודים יקרים ותמימים. מרביתם עסקו לפרנסתם במלאכת הצורפות, בתכשיטים ובכלי כסף וזהב. באחד הימים התאספו כולם במחוז

והן רקמו את כיסויי המשכן, ועוד אמנים היודעים לעשות את צורת המלקחים והמחנות. ממש כמו המשכן האמיתי בימי משה רבינו.

ביום סיום עבודתם הכריזו על יום שבתון. כל יהודי המקום הגיעו לשם, העמידו את המשכן על תילו, והחלו לצעוק אל ה' ולעמוד לפניו בתפילה.

כשסימו את תפילת מנחה, באה לפתע רוח סערה, ולקחה עמה את כל הכלים עם המשכן, הכסויים, האדנים והבריחים,

שבבת אחת נעלמו ואינם. עדין לא הגיעה שעת בנית בית המקדש השלישי, ואין הקב"ה רוצה במשכן!

מענין לדעת כי בדיוק באותו אזור ישנה תופעת טבע ממגנטת, בדומה למשולש ברמודה, הגורמת לכל מטוס ליפול. עד עצם היום הזה לא פוענח סודו של מקום זה, ובינתיים נמנעים מטוסים בתימן לטוס מעליו.

(דורש ציון)

יהלומים מגדולי ישראל

"אוי ואבוי! - זינק הרב שטיינמן כנשוך נחש, 'חלל' ביתנו מלא בניחוח תקרובת פסלים משוקצים! רבוננו של עולם, היתכן כדבר הזה?!' - נזעק

כיצד נעשו הזוג הצעיר נטולי חוש ריח לכל החיים ולמה

מתמודדים עם ריח שאין דרך לשלוט בו?! ובכן, בערב אחד נצנץ רעיון בלבו של הרב שטיינמן, והוא פנה לרעייתו הצעירה והצדקנית, ואמר כשמענינו זולגת דמעה סוררת: 'ראי נא. הלא ניסינו לחשוב על כל פיתרון, רצינו לעשות הכל, נראה כי נגזרה הגזירה ואנחנו נגור כאן. אולם, יש בידינו עוד כלי אחד שטרם נוצל כראוי, פיתרון אחד שעוד לא חשבנו עליו, והוא

- - -

הבה נתפלל לבורא עולם שיקח מאיתנו את חוש הריח. פשוט נעמוד ונבקש מאבא שבשמים, הוא זה שנתן לנו את כל חמשת החושים, וברצותו - הוא יכול ליטול את אחד מהם בחזרה על נקלה. הבה נתפלל אליו, נזעק מעומק הלב כי יקח מאיתנו את חוש הריח, איננו רוצים להריח עוד כלום לעולם - ובלבד שהריח הנורא הזה לא יחדור לגופנו ולנפשנו!

הרבנית שמעה את הדברים, והרעיון נראה לה מושלם. מה שווה חוש הריח אם הוא גורם להרחת קטורת עבודה זרה? למה להחזיק אף פעיל ותקין, כשבעטיו מריחים קטורת המוקטרת כתקרובת עבודה זרה?! הצטנפו בני הזוג איש בפינתו, מתפללים לבורא עולם בדמעות שליש, 'אנא, קח מאיתנו את חוש הריח, למענך - איננו רוצים בו!'

דקות ארוכות התפללו מעומק הלב, כשהם עוצרים מדי פעם, לבדוק אם חוש הריח עדיין פעיל. הדקות נקפו והפכו לשעות, הם מוסיפים להתפלל, כשדמעות זולגות מעיניהם ללא הרף. עד שלפתע פתאום, כעבור כמה שעות תפילה מעומק הלב, גילו כי חוש הריח שלהם נעלם ואיננו, הם אינם מריחים דבר!

עתה הוקל להם מאוד, תפילתם נענתה, והם פרצו בתפילת הודיה נרגשת - הפעם על הנס שהתחולל נגד עיניהם, כשבורא

היה זה בשנת תש"ד, בעיר לוצרן שבשווייץ, שהיתה נייטרלית מאימי מלחמת העולם שהשתוללה באירופה. באותם ימים נערכה חתונה קטנה בעיר, בה הוקמה משפחת שטיינמן הצעירה: הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, נשא את רעייתו הרבנית תמר ע"ה. החתונה נערכה בפשטות, ובני הזוג עברו להתגורר בבקתה קטנה ועלובה.

למרפא הפלא, בני הזוג חשו כי בביתם החדש יש ריח משונה, ניחוח מוזר. בכל עת שורר בבית ריח לא ברור, שאין מקורו בבית או בבתי השכנים. הרב שטיינמן והרבנית החלו ב'תחקיר' בכדי לגלות את מקור הריח, ואז התברר לצערם ולדאבונם, כי מקור הריח בכנסיה הסמוכה לביתם, כנסיה המשתייכת לזרם קיצוני, שמקטיר קטורת לעבודה זרה!

'אוי ואבוי! - זינק הרב שטיינמן כנשוך נחש, 'הלא אנו נהנים מריחה של עבודה זרה האסורה בהנאה! חלל ביתנו מלא בניחוח תקרובת פסלים משוקצים! רבוננו של עולם, היתכן כדבר הזה?!' - נזעק, ובני הזוג החלו במאמצים לאטום את הבית, להגיף חלונות ותריסים, לחסום כל כניסת אוויר. ברם, כל אלו לא הועילו. מדי יום ביומו, כשהוקטרה הקטורת לפסל המטופש שבכנסיה - התמלאה הסביבה כולה בריח, שלאחר שנודע מקורו הפך לדוחה ומבחיל במיוחד...

כשראו הרב והרבנית כי כל נסיונות האיטום נכשלים מול עוצמתו של הריח, ביקשו לעבור דירה, אך הדבר לא היה ביכולתם הכלכלית. אט אט, החלה לחלחל לליבם ההבנה כי הם נשאים 'תקועים' בביתם זה, בתוככי ענן הריח הנוראי... הדבר שבר את ליבם, הם חיפשו כל מוצא מהסבך, אולם הוא לא נראה באופק... מה עושים בני זוג, כשהם נתקלים בקושי כה נורא? כיצד

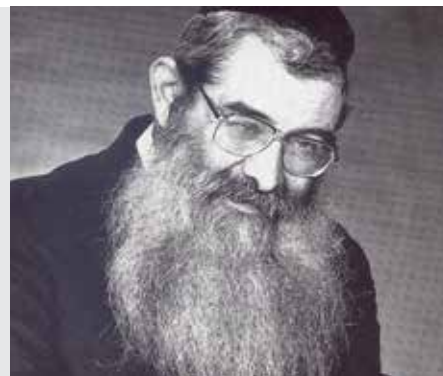
להתפלל, לבקש, לזעוק, להתחנן, לנקוש בשערי שמים ולבקש לשנות את הגורל, להפוך את ההחלטה, לחולל את המהפך הרצוי!

הבה ניקח את המסר הזה העולה מחוש הריח של הרב שטיינמן ורעייתו - שבטל כלא היה לנוכח תפילה מעומק הלב. הנה כי כן, תפילה בכוחה לשחק חוש - כשם שביכולתה לחדשו. היא יכולה לחולל מהפך פיזי, ביולוגי, טכני, גורלי, אין לה מעצורים. ככל שנתחבר לכח התפילה, ככל שנבטח בכח הזה, ככל שנשתמש בו מתוך אמונה שלימה בכוחו ובעוצמתו - כך נזכה לראות בחסד ה' ובישועתו, והוא ימלא משאלותינו לטובה ולברכה!

עולם שמע את תפילתם ונענה לבקשתם, ונטל מהם את חוש הריח. כל ימיהם היו הרב שטיינמן ורעייתו הרבנית נטולי כח הריח, חוש הריח שלהם לא שב לפעול עד יומם האחרון, עדות אילמת אך נוקבת לכח הרב שטמון בתפילה מעומק הלב, בבקשה עקשנית מבורא עולם, בתחנן בלתי מתפשר בדמעות רותחות! סיפור נפלא זה, אשר הובא בגיליון 'בקהילתנו', חושף רובד סמוי על כח התפילה. לפעמים, אדם מתמודד עם קושי, אתגר או מאמץ. הוא בטוח שהוא מכיר כל פיתרון אפשרי, ומוכן אפילו לחפש פתרונות נוספים - מורכבים ודורשי מאמץ ככל שיהיו, ובה בעת, הפיתרון קרוב אליו כל כך, בהישג ידו ממש: פשוט

פרשת השבוע

שח הגרמ"א שטרן זצ"ל: "הכרתי יהודי באנגליה בשם ר' גרשון שווארץ, שהיה זקן מופלג ונפטר בגיל 111, וסיפר פעם שזכה לאריכות ימים בברכת רבי דוד"ל מטולנא, בהיותו ילד בן שש..."

על יהודים שזכו לברכותיהם של גדולי ישראל

שנים, פרצה מגפת מלריה בעיר והפילה חללים רבים. אבי סבו לקח את הילד ורץ עמו ל'דברי חיים' מצאנו שיברך אותו. ה'דברי חיים' ברך אותו שיאריך ימים בבריאות שלמה, ואכן ברכתו נתקיימה וזכה להיות בבריאות לאורך ימים ושנים ולא ידע חולי ומכאובים כל ימיו. בהגיעו לפרקו נשא אשה בשם שבע שהיתה חולת לב מילדותה, וכל פעם שחלתה היה נוסע עמה אל ה'דברי יחזקאל' משינאווא, בנו של ה'דברי חיים', שיברך אותה. פעם אחת הזכיר ר' יצחק לפני ה'דברי יחזקאל' כי זכה לקבל ברכה בימי ילדותו מאביא לאריכות ימים בבריאות שלמה. נזעקה האשה ואמרה: "לו יש ברכה, ומה יהא עלי?" השיב לה ה'דברי יחזקאל': "אל דאגה, את עוד תחיי אחריי". ואכן הסבא ר' יצחק היה בריא לגמרי עד גיל זקנה ושיבה ולא נזקק למקל ולא למשקפיים. בגיל שמונים ושבע חלה ואושפז, וכעבור יומיים נפטר. לא עבר אלא יום אחד ונפטרה גם אשתו מרת שבע (אוצר היהדות א').

מסופר שבעיירה רופשיץ התגוררה משפחה ולה ילד משותק. יום אחד יעצו לבני המשפחה: דרכו של הצדיק רבי נפתלי מרופשיץ לעבור לבית מדרשו דרך גשר צר העובר על פני הנהר. הניחו את הילד המשותק על הגשר. עלה הרבי מרופשיץ על הגשר כשהוא שקוע בשרעפיו, והילד כצפוי חסם את דרכו. חשב הרבי לתומו שהילד השתטח שם להנאתו, על כן דחקו ברגלו והורה לו: קום. ויהי אך יצא הדיבור מפי הצדיק, מיד קם הילד ופינה את המעבר (שם).

כִּי טוֹב בְּעֵינֵי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל (במדבר כד א)

שח הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל: "הכרתי יהודי באנגליה בשם ר' גרשון שווארץ, שהיה זקן מופלג ונפטר בגיל מאה ואחת עשרה שנה, וסיפר פעם שזכה לאריכות ימים בברכת רבי דוד"ל מטולנא. כשהיה ילד קטן בגיל שש, היתה שאלה בספר תורה, ורבי דוד"ל קרא לו לבדוק את האות בספר התורה, והוא אמר את האות הנכונה והכשירו את הספר להמשיך לקרוא בו. אמר לו רבי דוד מטולנא: "כשם שאתה הסבת לי עונג ונחת רוח שהספר תורה כשר, כך אני צריך לשלם לך כגמולך הטוב, ואברך שיהיה לך חיים טובים בריאים ואריכות ימים". וסיפר אותו זקן כי מעולם לא הלך לרופא. (בית ומנוחה).

הובא בספר 'גן הדסים', שפעם אחת נכנס אל הגרמ"א אברך אחד, והגרמ"א לא שם לבו אליו מרוב עמקותו, והאברך הרגיש חלישות הדעת מכך ואמר למישהו: אולי להגרמ"א יש איזו טינא עלי? אותו אחד שאל את הגרמ"א אולי יש לו טינא על פלוני ופלוני, אמר לו הגרמ"א: "ח"ו, יאריך ה' ימיו עד מאה שנה, למה הוא חושב כך?" כשהגיע הנ"ל לגיל תשעים ושמונה נחלש מאד ורצו בני ביתו להבהיל רופא, אמר להם: אין צורך, יש לי הבטחה מהגרמ"א שאחיה עד מאה שנה, ויש לי עוד שנתיים, ואני לא מוחל אפילו יום אחר מזה. וכן היה, שנפטר בגיל מאה שנה (שם).

מובא בספר 'זכור לדוד' לזכרו של ר' דוד פרנקל זצ"ל, שהיה מבאי ביתו של החזו"א: כשסבו רבי יצחק היה ילד קטן בן שש

"יום שבתון אין לשכוח"

סגולות לזכרון לימוד התורה הטמונות בשבת קודש

ויחי וז"ל: "ומקובל מהצדיקים זי"ע סגולה לזכרון בתורה לכוון בעת קידוש בזכרו"ן למעשה בראשית שיוטב לו הזכרון עיי"ש. וכן הביא בטעמי המנהגים עמ' תקעד ענייני סגולות: סגולה לזכרון להתפלל במחשבה על הזכרון בשעת הקידוש בשעה שאומר זכרון למעשה בראשית - שמעתי מאדמו"ר הרה"ק מאלעסק בשם זקנו הרה"ק המפורסם מהרי"א מזידיטשוב זי"ע, ע"כ.

מסופר: אל הרה"ק בעל 'אמרי ברוך' מוויזניץ זי"ע בא יהודי ותינה לפניו את צערו שלדאבנו אינו זוכה לזכור תלמודו. השיב לו הרבי שישקוד וילמד מסכת והלכות שבת, ועל ידי כן יזכור תלמודו. ופירש בזה מה דאמרינן בזמירות ליל שבת בזמר 'כל מקדש' - 'זכרו תורת משה', דמי שרוצה לזכור ולא לשכוח מה שלמד בתורה הקדושה שניתנה לנו ע"י משה רבנו, 'במצות שבת גרוסה' - יתעסק ויתעמק בלימוד ענייני שבת קודש, ועי"ז יזכה וישתמר הכול בזכרונו (אמרי ברוך עמוד ל)

(מתוך מאמרו של הרב יעקב שלמה שיינברגר ב'המבשר תורני')

הרה"ק ה'שפת אמת' בספרו על התורה פר' כי תשא סוף שנת תרס"ב כותב וזה לשונו: "והתורה שלומדין בשבת אין בה שכחה". ומסופר על יהודי שנכנס להרה"ק רבי יואל מסאטמאר זצ"ל ותינה לפניו מצוקתו שכל מה שלומד שולט בו שר השכחה והוא פורח מזכרונו, יעץ לו הרה"ק שבשבת יחזור וישנן את מה שלמד בששת ימי החול, ועל ידי זה יזכור לימודו. והוסיף לפרש בזה 'זכרו תורת משה במצות שבת גרוסה', שעל ידי שבת זוכרים הלימוד, שעל ידי שבת נתבטל השכחה, דהוא סגולה לזכרון, ולכך צריכים ללמוד דווקא בשבת דאז אין שולט השכחה ('מטל השמים' בראשית עמ רנו, 'דורש טוב' לשבת עמ נד)

פעם התנצל אחד לפני הגה"ק ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש על חלישות כוח זכרונו, והגיד לו רבנו שיכוון בעת קידוש דליל שבת באמירת תיבת 'זכרון למעשה בראשית' להגביר כח זכרונו לטובה (דרכי חיים ושלום). וכן כתב בספרו עשרה מאמרות בפר'

* חדש - שיעורים וטיפים ב'גישמאק בלימוד' (שלוחה 33)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

פדיון פטר חמור

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

הנה בסימן קצ"ז נחלקו הראשונים כיצד מושכים חמור אם במשיכה או בהנהגה או ששניהם קונים, והסמ"ע סק"ו כתב שלהלכה קונה בשניהם, אמנם יש לדעת שמשיכה אינה קונה ברשות הרבים רק כשמכניסה לרשותו או לרשות שמיועדת להניח בה חפצים, לכן יש להעדיף קנין סודר.

שאלה: מוסד מסוים רכש אתון שעומדת ללדת בתקה שתמליט זכר, ומקנים לכל מי שתורם סך 100 ₪ חלק באתון בכדי לזכות במצוה נדירה של פדיון פטר חמור, תרמתי 100 ₪ ואחזתי בחבל הכרוך על החמור בכדי למשוך אותו אלי, האם זה קנין טוב? תשובה: קנין משיכה יש בו תנאים מגבילים, לכן יש לעשות קנין סודר.

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

**משגיח בישיבה קטנה שנשאל על בחור
ששנתיים וחצי לא התנהג כראוי, ורק בחצי השנה
האחרונה שיפר את מעשיו - כיצד יענה?**

הצטרפו אלינו ללימוד היומית בספר 'חפץ חיים'

עשה, הוא בין אם מדובר בעשה גמורה דאורייתא, שזה ודאי גנאי, ובין בדברים שהרבה אנשים אינם נזהרים בזה, שהגנות אינה גדולה כל כך - כגון לספר שפלוני שאינו רוצה ללמוד, או שדבר מסוים שפלוני סיפר הוא שקר, או שהוא חס על ממונו ואינו מכבד שבת כראוי, ואפילו מלתא דרבנן בעלמא שאמרו שאין ראוי לעשות דבר זה לכתחילה.

בביאורים ומוספים כותבים בעניין זה, שלספר על פלוני שהוא קובע עיתים לתורה רק שעה או שעתיים ביום, יש שהביאו (שו"ת לחפץ בחיים) מדברי ה'חפץ חיים' לקמן (כלל ה סעיף ו) שכתב, שכלל פשוט הוא בענין לשון הרע שתלוי הדבר לפי האיש שמדבר עליו, שאם אומר על איש שמספיקה לו פרנסתו ברווח שלומד ג' או ד' שעות ביום, הוא גנאי גדול עבורו [שהרי יכול להשקיע יותר בלימוד התורה], ואם אומר כן על בעל הבית הטרוד מאד בפרנסתו, הרי הוא שבח גדול עבורו [שאף שטרוד כ"כ להשיג פרנסתו ומחיתו, מוצא כמה שעות לקביעת עיתים לתורה], וכן לומר על ת"ח גדול שמתבטל זמן מה, הוא גנאי גדול, וכל אחד לפי דרגתו.

בסדר הלימוד היומית ב'חפץ חיים' מתחילים היום את כלל ד' מהלכות לשון הרע.

בהמשך כותב ה'חפץ חיים' כי אדם שעבר עבירה שבין אדם למקום [ולעניין עבירות שבין אדם לחברו יפרט ה'חפץ חיים' בהמשך], והיה זה מקרוב ממש, שוודאי לא עשה תשובה, גם כן אסור לספר זאת עליו, אם לא על פי הפרטים שיתבארו בהמשך, ועל אחת כמה וכמה כאשר עכשיו האדם נוהג כשורה, שבוודאי אין לגנותו על מעשיו הקודמים כמו שכתב לעיל. ובהגהות 'באר מים חיים' מביא ה'חפץ חיים' משו"ת חוות יאיר, שאפילו לא ראינוהו שעשה תשובה, מכל מקום כיון שעבר זמן רב ולא ראינו בו שמץ פסול, בכלל בעל תשובה הוא.

בביאורים ומוספים מביאים בזה נידון מעניין - משגיח בישיבה קטנה שנשאל על בחור שנתיים וחצי לא התנהג כראוי, ורק בחצי השנה האחרונה שיפר את מעשיו: דעת הגר"ש אלישיב שאסור לו לספר על התקופה הראשונה, כיון שהשתפר וחזר בתשובה. עוד כותב ה'חפץ חיים', כי האיסור לספר על עבירות שפלוני

איזה חידוש חידש קין לאדם הראשון?

שבת דף קיח

"כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו"

להם, כי ענינה של השבת לדעת שהקב"ה מחדש את העולם בכל רגע, ואין מציאותו של רגע אחד, סיבה להימצאותו אף של הרגע שלאחריו, כי הקב"ה מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית. ואף ענין התשובה כן, משום שאף השב בתשובה שלמה ומשנה את מנהגיו הקודמים, הרי הוא כבריה חדשה, ומעשיו הרעים כלל אינם נזכרים לפניו ית'.
התעוררות זו - חידוש העולם ע"י הבורא, וחידוש האדם ע"י התשובה - היא זו שפרטה על נימי נפשו של אדם הראשון וגרמה לו לזמר ליום השבת.

מסיים הבית הלוי שזהו גם מה שאמרו בגמרא (שבת קיח): "כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו". ועפ"י דבריו אפשר לבאר שכיון ששומר שבת כהלכתו, הרי הוא מחזק בלבו את האמונה בחידוש העולם ע"י הבורא ית', א"כ במדה זו מודד לו הקב"ה ומקבל את תשובתו, ועי"ז הוא מחדש אף אותו והופך אותו לבריה חדשה, וכלל אינו זוכר לו את מעשיו הקודמים.

(דרשו - הרה"ג ר' ישראל ליוש שליט"א)

המדרש מספר שכאשר יצא קין מלפני ה', פגש אותו אדם הראשון ושאל אותו: "מה נעשה בדינך?" אמר לו קין: "עשיתי תשובה ונתפשרתי", התחיל אדם הראשון מטפח על פניו, אמר: "כך היא כוחה של תשובה ואני לא הייתי יודע?! מיד עמד אדם הראשון ואמר: "מזמור שיר ליום השבת".
מהו הקשר - שואל הבית הלוי - בין 'תשובה' ל'שבת'? מה גרם לאדם הראשון לזמר ליום השבת, כשנוכח לדעת את כוחה של התשובה?

وهو מפרש את המדרש עפ"י דברי המדרש בתחילת קהלת, ששבעת ההבלים שאמר שלמה הם כנגד שבעת ימי בראשית. כי כאשר התבונן במה שנברא בכל יום, וראה שהוא דבר שכלה ונפסד, אמר כנגדו: "הבל". וכאשר ראה את השבת, ואת הפסוק שנאמר עליה "מחלליה מות יומת", אמר אף עליה "הבל", שהרי מחומר קדושת השבת והאזהרות שבה, אם ישל בה אדם, ימות. אבל כיון שראה את כוחה של התשובה שמועילה לכפר על העבר, שוב ראה את השבת כטוב מושלם בלא חיסרון, וזימר מזמור ליום השבת. אם כן, מבאר הבית הלוי, תשובה ומצות שבת בחינה אחת

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הר"ר **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ד
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם ניתן להתיר 'מוקצה' ביום טוב על ידי ייעוד במחשבה בלבד?

אין צורך לייחד חלקים מסוימים מתוך הכמות ולייעדם ליום טוב; למעט אם מדובר בבהמות או בעופות חיים - שהם מוקצה - אשר בכוונתו לשחוט אחדים מהם ביום טוב, שאז יש לייחד את אלו שרצונו לשחוט, ולייעדם ליום טוב. וראה להלן.

[שו"ע תצה, ד, ומשנ"ב יח, יט רכב; וראה עוד שם, ושעה"צ לו-לח; ביאורים ומוספים דרשו, 29]

כפי שלמדנו, לדעת השולחן ערוך, ישנם סוגי 'מוקצה' המותרים בשבת ואסורים ביום טוב, כגון מאכלים המיועדים למכירה. אך כמובן, אם ייעדו את המוקצה לפני יום טוב לשימוש ביום טוב - מותר לכל הדעות להשתמש בו ביום טוב. בדרך כלל, ייעוד זה, ניתן לעשותו בדיבור, ואף במחשבה. וכאשר מדובר בכמות גדולה שאינו אמור להשתמש בכולה,

במה שונה דין 'מוקצה' בפירות יבשים משאר מוקצה?

נחשבים הפירות כמוקצה, ואסורים באכילה בשבת או ביום טוב, ואף אם יועדו לשם כך בדיבור (ראה לעיל). אולם, אם סימנו חלק מסוים מהם לשם אכילתו בשבת או ביום טוב, על ידי רישום ארגזי הפירות, וכדומה - החלק המסומן אינו מוקצה. וראה להלן.

[שו"ע תצה, ד, משנ"ב יח רכב, וביה"ל ד"ה ואין]

פירות שהונחו במקום מסוים לשם ייבושם, ומשעה שהחלו להתייבש אינם ראויים לאכילה, הרי הם 'מוקצה' - אף בשבת, ולכל הדעות - מאותה שעה ואילך, עד לסוף הייבוש. ולקראת סוף הייבוש, אם חלק מהפירות כבר ראויים לאכילה - אם משום שִׁבְשּׁוּ מעט לפני שִׁבְשּׁוּ הפירות האחרים, ואם משום שהם ראויים במידת מה לאכילה עוד בטרם יִבְשּׁוּ לחלוטין - עדיין

מה הן הסיבות לשינוי הנ"ל בדין 'מוקצה' בפירות יבשים?

באלו שייעד; אך כשמסמן אותם, ניתן להניח שכבר גמר בדעתו להשתמש בהם, ולא יחזור בו. 3. כיון שחלק מהפירות יפים לאכילה, וחלקם לא, יש לחשוש שיבדוק את חלקם בשבת וביום טוב, וימצאם בלתי ראויים, ויחפש אחרים, וכן הלאה, עד שימצא את הראויים, ונמצא שטלטל את הראשונים שלא לצורך היום.

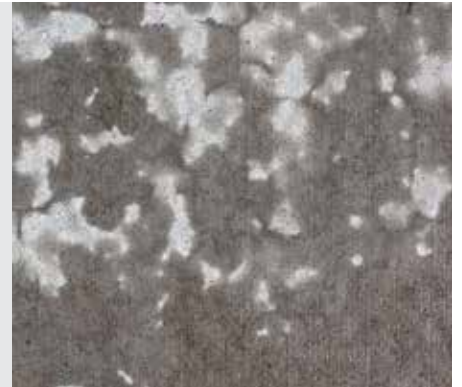
[שו"ע תצה, ד, משנ"ב יח רכב, ושעה"צ לא רלו; וראה ביה"ל ד"ה ואין]

כאמור, פירות יבשים בשלב שלקראת סוף הייבוש, אין די בייעודם באופן כללי לאכילה בשבת וביום טוב, אלא יש צורך לסמן חלק מסוים מתוכם לשם כך. וסיבות שונות ניתנו לכך: 1. כיון שנעשו מוקצה באמצעות מעשה - כלומר, הנחתם לייבוש - אין די בייעוד של דיבור בעלמא להתירם. 2. כיון שאינם יבשים לגמרי, יתכן שיימלך בדעתו ולא ישתמש

* מלאכות שהדרך לעשותן בכמות גדולה בבת אחת, אסור לעשותם ביום טוב אף לצורך אוכל נפש, ונחלקו הפוסקים אם האיסור מדאורייתא או מדרבנן.
* נאמר בתורה: "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשָּׁבֵת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וְחֻמְרְךָ", והיינו, שאדם מצווה שכל בעלי החיים שברשותו יישבתו בשבת; ומצוה זו מכונה 'שביתת בהמתו'. ונחלקו הפוסקים אם איסור זה אמור גם לגבי יום טוב.
* ישנם מיני 'מוקצה' המותרים בשבת; כגון, מאכלים המיועדים למכירה, או חפץ שהוא מוקצה 'מחמת מיאוס'. ונחלקו הפוסקים אם הם מותרים גם ביום טוב.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

לחות היוצאת מקיר אבן - האם נחשבת כמים לענין חמץ?

אולם, לחות זו נחשבת כ'מי פירות', ומאחר ואנו נוקטים להלכה כי צירוף של מי פירות עם מים מאיץ את תהליך החימוץ - אסור לכתחילה ללוש בצק למצות בקמח שנגע בה; אבל מותר ללוש אותו בשמן וביצים, (לאילו הנוגים ללוש עיסה כזו בפסח); או לקלותו ולאוכלו. וראה להלן בנוגע להלכה למעשה.

[שו"ע תסו, ג, משנ"ב ו-ז, ושעה"צ יא]

לחות היוצאת מקיר אבנים, או מקיר עץ - בין לחות הנוצרת מאוויר דחוס, כמצוי במרתפים ובמערות, ובין לחות הנוצרת ממים של ממש, וכגון קיר עץ שספג מים ואחר כך פלט אותם - מעיקר ההלכה, אינה נחשבת כמים. ואף כשמקור הלחות הוא במים, הם מאבדים את כוחם בעת שנבלעים באבן או בעץ, ואינם נחשבים עוד כמים. ולפיכך, דגן הבא במגע עם לחות זו, אינו מחמיץ.

הלוח היומי

י' בתמוז | רבי יעקב ישראל ב"ר שלמה אלגאזי זצ"ל

יארצייט:

תקט"ז: רבי יעקב ישראל ב"ר שלמה אלגאזי זצ"ל

תר"ג: רבי אליעזר ב"ר צבי הירש הלוי הורוביץ (בן הרה"ק החוזה מלובלין) מנייטשטאט זצ"ל

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מעולם לא סיפרתי את צרותי לאחרים

מרון הג"ר שלמה זלמן אויערבך התבטא פעם: אנשים רבים באים לפני לספר את צרותיהם, זה לא יודע כיצד לנהוג עם בנו, זה כואב לו פה וזה כואב לו שם. גם לי יש הרבה צרות, אבל אני לא הרגשתי מעולם צורך לספר למישהו את צרותי, הלא יש לי את ה' יתברך ואני כבר מספר לו הכל, וכי יש מישהו שיכול לעזור לי יותר ממנו?!
(כי אתה עמדי ח"ד עמ' קמא)

בכל דאגה וצער שיש לנו נזכור שיש לנו את השי"ת ונשיח את דאגותינו לפניו שהרי הוא היחיד שיכול באמת לעזור לנו

* חדש - שיעורים וטיפים ב'גישמאק בלימוד' (שלוחה 33)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il